

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІ
ХЕРСОНЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНЬСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ**

Матеріали

III Всеукраїнської (з міжнародною участю)
науково-методичної конференції

У трьох частинах
Частина I

5 грудня 2017 року

м. Херсон

Редаційна колегія:

- Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;
Морозова І. М. – доктор педагогічних наук, доцент;
Данилюва О. І. – кандидат педагогічних наук.

Т34 **Теоретико-методологічні** основи розвитку освіти та управління навчальними закладами: матеріали III Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-методичної конференції (5 грудня 2017 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: у 3 ч. – Ч. 1. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» 2017. – 335 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-методичної веб-конференції «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управління навчальними закладами». У працях авторів розглянуто історію розвитку та управління освітою, теоретико-методологічні аспекти організації управління сучасними закладами освіти, роль сучасних освітніх технологій у розвитку та управлінні освітою, освітньо-виховний простір як середовище формування та розвитку особистості, різні підходи до професійного розвитку педагогів.

УДК 37.018

Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

© КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017

ЗМІСТ

Аксьонова Г. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі початкової школи.....	6
Алешко В. Ф. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до формування екологічної компетентності в процесі використання дидактичних ігор.....	13
Андрієць Л. І. Соціалізація учнів загальноосвітнього навчального закладу.....	17
Ацеховська О. Д. Розвиток творчих здібностей учнів шляхом використання інноваційних технологій на уроках «Я у світі».....	28
Аязбаєва А. Т. Акмеологические подходы и оптимизация профессионального развития личности студента в вузе.....	33
Бажанова В. В. Формування фахової компетентності майбутніх учителів іспанської мови засобами моделювання педагогічних ситуацій.....	39
Балакірева В. А. Методологічні орієнтири підготовки майбутніх учителів до трудової діяльності молодших школярів.....	43
Баландіна А. Т. Позитивний імідж керівника закладу дошкільної освіти: категоріальний аналіз.....	47
Баландіна І. В. Засоби формування світоглядних уявлень дошкільників з когнітивними порушеннями.....	51
Басараб Н. Я. Післядипломна освіта як умова розвитку професійної культури вчителя початкових класів.....	55
Біліченко О. В. Моральні якості особистості медика як складова професійної етики.....	59
Блищик І. М. Ігрові технології на уроках математики в початковій школі.....	65
Бондаренко В. І. Розвиток пізнавальної активності та самостійності учнів початкових класів.....	71
Бугакова О. В. Педагогічна взаємодія: суть, ознаки, характеристика.....	76
Будак В. Д. Організація військово-патріотичного виховання студентів в умовах освітнього простору університету.....	80
Бурячок Г. А. Освітній простір як середовище формування та розвитку особистості.....	85
Василів А. В., Завгородня Т. К. До питання про підготовку майбутніх учителів до організації самостійної роботи учнів початкових шкіл.....	91
Вербій І. В. Розвиток соціально-культурного простору освіти майбутніх судноводіїв у XXI столітті.....	95
Верховська М. В. Організаційно-методичне керівництво дослідно-експериментальною роботою в закладах дошкільної освіти.....	99
Вовк І. М. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів початкових класів.....	104
Волохова О. В., Кочубей В. В. Створення єдиного навчально-корекційного простору в умовах дошкільного навчального закладу.....	109
Воронюк І. В., Коротич Л. Г. Інновації в освітній роботі навчального закладу.....	114
Галенко Я. О. Культура управління керівника закладу дошкільної освіти як психолого-педагогічна категорія.....	118
Галузяк В. М., Холковська І. Л. Зміст загальнопедагогічної компетентності вчителя.....	122
Грובה І. О. Стратегічне управління мистецьким навчальним закладом.....	127

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Глазунова І. В. Розвиток творчого потенціалу педагога: управлінський аспект 132

Глоба Ю. О. Формування педагогічного колективу дошкільного закладу на засадах партнерства 137

Голінська Т. М. Використання методів арт-терапії в роботі з дітьми старшого дошкільного віку 142

Голобородько Є. П., Дорошенко О. Г. Організаційні аспекти самоосвітньої діяльності педагогів 148

Голоскевич Ю. В. Дидактичні ігри як фактор розумового виховання дітей дошкільного віку 152

Горобець І. А. Формування культури здоров'я у школярів 158

Густий О. М. Відкритий клас гуманної педагогіки «Педагогіка для дітей Світла» 161

Давідчук А. О. Ціннісне самовизначення особистості як психолого-педагогічний феномен 166

Данилова О. І., Головачов І. Є. Методична робота в професійно-технічних навчальних закладах південного регіону України у 70-х роках ХХ століття 171

Демедюк О. В. Організація проектної діяльності в початкових класах 177

Димченко О. П. Орієнтовні управлінські умови мовленнєвої соціалізації дітей молодшого шкільного віку 181

Добрянська С. А. Виховання толерантності молодших школярів 184

Долбенко С. В. Використання нетрадиційних засобів діяльності в розвитку дрібної моторики дітей дошкільного віку 191

Домбровська Ю. Н. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі за методикою Д. Кюзнера 198

Дяченко Н. О. Рейтингове оцінювання діяльності вчителів як складова моніторингу якості освіти 203

Євакова А. А. Формування здоров'язберезувальної компетенції вихованців ДНЗ через скоординовану діяльність адміністрації, педагогів та батьків 207

Єфімова О. П. Ознайомлення дошкільників з історією України як теоретичне підґрунтя духовно-морального виховання дітей 213

Жорова І. Я. Внутрішня система забезпечення якості освіти: від розроблення до запровадження 217

Жураківська Т. О. Використання інтерактивних методів у методичній роботі з педагогами ДНЗ 222

Зайцева Т. Г. Забезпечення педагогічних умов з професійного становлення сучасного моряка 225

Запорожець М. Г. Створення ситуації успіху на уроках у початковій школі 231

Зелінська О. В. Оптимізація методичної роботи в дошкільному навчальному закладі як актуальна проблема менеджменту освіти 236

Золотаревська Г. Ф. Удосконалення взаємодії вчителя початкових класів і батьків шляхом використання інтерактивних форм та методів роботи 242

Золотовська В. С. Особливості вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти морського профілю 247

Золотогуп Л. Ю. Комунікативні вміння як предмет психолого-педагогічного вивчення 252

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Зубко А. М. Моніторинг якості освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти 256

Іванченко Є. А., Горліченко М. Г. До питання підготовки викладачів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю 260

Ігнат Л. О. Упровадження інтерактивних технологій у навчально-виховний процес початкової школи 264

Ігнатенко Т. В. Роль сучасних освітніх технологій у розвитку іміджу навчального закладу 270

Ігнатовська Р. В. Створення малих груп під час організації кооперативної навчальної діяльності студентів 274

Імшеницька Ю. М. Формування логіко-математичної компетентності дітей дошкільного віку 280

Кайда Ю. А. Інтерактивні форми роботи з батьками учнів початкової школи як ефективний засіб взаємодії школи й сім'ї 285

Калашнікова Ю. Р., Маруняк-Золотухіна В. В. Використання інноваційних технологій в інтелектуально-мовленнєвому та фізичному просторі ДНЗ 290

Кан О. Ю. Відображення проблеми підготовки майбутніх філологів у ВНЗ України на шпальтах періодичних видань II половини ХІХ – початку ХХ століття 295

Карпенко О. Й. Взаємодія закладу загальної середньої освіти з територіальною громадою: нормативно-правове забезпечення 299

Кедровська М. Г. Історико-математичний матеріал як засіб формування математичних компетентностей молодших школярів 303

Кисловська С. А. Інтерактивні форми та методи роботи з батьками дітей молодшого шкільного віку 307

Кислюк А. А. Організація експериментальної роботи в освітньому закладі (досвід Новокаїрської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів) 311

Кісілюва Г. В. Інтерактивні дидактичні методи в структурі навчального процесу нової української школи 316

Коваленко О. М. Організація навчання в Миколаївському технікумі залізничного транспорту імені В. М. Образцова (кінець ХІХ – початок ХХІ століття) 321

Ковінько А. В., Цзі Ілін. Суть поняття «академічна дизайн-освіта» 327

Відомості про авторів 331

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Серед інтерактивних методів навчання надаємо перевагу побудові «асоціативного куща», читанню із зупинками, методам «Карусель», «Займи позицію», «Мозковий штурм», гри «Так-ні?».

Зупинимось на з'ясуванні сутності методу «Побудова асоціативного куща». Вчитель визначає тему одним словом, а учні згадують все, що виникає в пам'яті стосовно цього слова. Спочатку виникають найстійкіші асоціації, потім другорядні. Вчитель фіксує відповіді у вигляді своєрідного «куща», який поступово «розростається». Ми вважаємо цей метод універсальним на всіх етапах уроку, зокрема під час актуалізації опорних знань, в основній частині, як засіб перевірки знань, а тому схарактеризуємо особливості його використання.

Так, у 4 класі на уроці читання під час підготовки до сприймання тексту М. Думича «Гніздо» пропонується така логіка побудови «асоціативного куща».

Учитель після об'єднання учнів у творчі групи ставить питання: «Що ми довідалися про лелек?»

Інформативна група озвучує відомості про різні назви птаха, беручи інформацію з енциклопедичного словника.

Фольклорна група – підготовлені заздалегідь розповіді з народознавства, зокрема легенду про те, як чоловік став буслом.

Літературознавці – підготовлені відомості з додаткової літератури, в якій розповідається про лелек.

Читці – демонструють вміння виразно читати вірші про лелек.

Екологи розповідають зміст статті 66 Конституції України «Про охорону природи» та аргументують необхідність занесення цього птаха до Червоної книги України.

Художники малюють цього птаха на оселі господаря.

Аналітики підсумовують сказане, роблять висновки про ставлення людей до птаха.

Секретар фіксує найцікавіші думки.

На дошці перед очима дітей за їхніми розповідями та малюнками постає цікавий «кущ», на «гілках» якого знаходяться відомості про лелеку, а у свідомості учнів виникає його «інтегрований» образ. Таким чином, навчання молодших школярів стає цікавим, радісним, водночас створюються умови для бажання читати, самостійно оновлювати свої знання, пробуджується емоційне задоволення, радість від отриманих знань і процесу їх здобування.

Як бачимо, використання методу «асоціативного куща» будується на груповій (кооперативній) формі навчального процесу. Вона виникла як альтернатива існуючим традиційним формам навчання. В її основу покладено ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці, Дж. Дьюї про вільний розвиток і виховання дитини. Всі недоліки фронтальної та індивідуальної діяльності

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

вдало компенсує групова робота в малих групах: робота в парах «Обличчям до обличчя»; «Один – удвох – усі разом»; ротаційні (змінювані) трійки; «Карусель». Така робота сприяє розвитку навичок спілкування, вміння висловлюватись, критичного мислення, вміння спільного вироблення рішення.

Отже, інтерактивне навчання відкриває для учнів можливість співпраці зі своїми ровесниками, дає змогу реалізувати природне прагнення людини до спілкування, сприяє досягненню учнями кращих результатів засвоєння знань і формування вмінь. Використання сучасних інноваційних технологій, зокрема технології інтерактивного навчання, значною мірою підвищує ефективність навчального процесу, сприяє інтелектуальному розвитку учнів, забезпечує оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю критично мислити, творити.

Таким чином підкреслимо, що оглядово схарактеризовані дидактичні прийоми та методи створюють на заняттях ситуації успіху, надають можливість запалити вогник радості в очах дитини. На наш погляд, пошук та впровадження нових інтерактивних технологій в сучасну освітню практику початкової школи має стати перспективою подальших педагогічних пошуків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Побірченко Н. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій / Н. Побірченко, Г. Кoberник // Початкова школа. – 2004. – № 10. – С. 8-10.
2. Пометун О. І. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за заг. ред. О. І. Пометун. – К.: А.С.К., 2003. – 187 с.

Коваленко О. М.*

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ В МИКОЛАЇВСЬКОМУ ТЕХНІКУМІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ В. М. ОБРАЗЦОВА (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

Робітничі кадри є невід'ємною частиною економіки та промисловості країни. Їх підготовка – одне з першочергових завдань системи освіти України. Тому важливим є вивчення історично-педагогічного досвіду підготовки майбутніх фахівців (у тому числі залізничників), що може допомогти вдосконалити сучасну систему освіти, оцінити недоліки та переваги, застосувати надбання минулих років.

Відомо, що протягом досліджуваного періоду залізнична освіта в Україні здійснювалася в школах ФЗУ, залізничних училищах, технікумах, вищих навчальних закладах залізничного профілю.

* © Коваленко О. М.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

На Півдні України також існувала низка закладів освіти, які готували спеціалістів для залізничної галузі. Проте, така підготовка проводилася переважно у середніх спеціальних закладах та технікумах. Так, у Запорізькій області функціонувало професійно-технічне училище № 14; в Херсонській області – залізнична школа № 15 у м. Херсон; в Одеській області – залізничний технікум та школа машиністів у м. Одеса; в Миколаївській області – Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова; в АР Крим – Симферопольський залізничний технікум та Симферопольська школа машиністів.

Розглянемо організацію навчання майбутніх залізничників на прикладі Миколаївського технікуму залізничного транспорту ім. В. М. Образцова.

Заклад було засновано в кінці XIX століття, а саме в 1894 р. у Миколаєві як технічне залізничне училище при Харківсько-Миколаївській залізниці для підготовки спеціалістів для будівництва та обслуговування залізничних шляхів, потреба у яких значно зросла на Півдні Росії у другій половині XIX ст. На навчання приймалися діти з 13 років всіх станів та віросповідань. На 1 січня 1895 р. в училищі навчалося 55 учнів. В училищі викладали такі дисципліни: Закон Божий, арифметика, геометрія, фізика, механіка, будівельна справа, гімнастика, каліграфія, креслення, рахівництво, теслярсько-столярне ремесло. До того ж учні проходили практику із залізничної справи [1].

З кінця XIX – до середини XX століття училище пройшло шлях реформування та реорганізацій. До 1917 р. працювало як технічне училище з дітей залізничників з числа службовців, технічного персоналу, машиністів та ін. по закінченню ними 6-ти класного міського училища або церковно-парафіяльної школи. Перші два роки після жовтневого перевороту 1917 р. колишнє залізничне училище працювало з перебоями. 1920-1921 рр. поновило свою діяльність як професійно-технічна школа, котра готувала техніків-шляховиків; з 1922 р. – техніків-паровозників. Термін навчання становив 4 роки, з них 3 роки теоретичних занять та 1 рік – виробнича практика. У 1930 р. наказом наркому залізничного транспорту СРСР професійна школа була реорганізована у технікум, де проходила підготовка за спеціальностями: «Паровозне господарство», «Механізація вантажних та розвантажувальних робіт» та «Ремонт та обслуговування шляхових та будівельних машин». У вересні 1938 р. до технікуму було прийнято 107 студентів за спеціальністю «Паровозне господарство»: дві групи (61 особа), які потім були перепрофільовані на нову спеціальність «Механізація вантажних та розвантажувальних робіт», та одна група за спеціальністю «Ремонт та обслуговування шляхових та будівельних машин». Таким чином, технікум на той час готував спеціалістів за трьома

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

спеціальностями: механізація вантажно-розвантажувальних робіт, паровозне господарство, ремонт та обслуговування шляхових та будівельних машин. Всього у технікумі було 12 груп. Студенти IV курсу за спеціальністю «Ремонт та обслуговування шляхових та будівельних машин» проходили практику у 1938-1939 навчальному році на Тульському машинобудівельному заводі (Росія), за спеціальністю «Паровозне господарство» – на Одеській залізниці, студенти III курсу на Ізюмському та Запорізькому паровозоремонтним заводах. Загальна кількість викладачів у технікумі становила 22, з них штатних – 12, працюючих за сумісництвом – 10. Вищу освіту мали 18 викладачів, середню – 4. У технікумі працювали чотири циклових комісії: загальноосвітня, загальнотехнічна, спеціальна, військово-фізкультурна. Під час Другої світової війни, а саме у серпні 1941 р., технікум був евакуйований до м. Чкалов (нині – м. Оренбург, Російська Федерація). На початок 1944-1945 навчального року з м. Чкалов було ревакуйовано 107 студентів, а 215 було прийнято на навчання вже у м. Миколаїв (в основному тих студентів, які навчалися у технікумі до війни). Для прийнятих у Миколаєві студентів з 15 серпня по 20 жовтня 1944 р. були організовані підготовчі курси. На початок навчального року технікум був повністю укомплектований викладачами: всього працювало 27, з них у штаті було 20 (з вищою освітою – 11), за сумісництвом працювало – 7 (з вищою освітою – 5). Заняття у технікумі розпочалися з 1 жовтня 1944 р., у першому півріччі було заплановано провести 18 навчальних тижнів до 3 лютого 1945 р., з 5 по 17 лютого 1945 р. проходила екзаменаційна сесія, з 19 по 24 лютого 1945 р. – зимові канікули. У другому півріччі заняття велися до 30 червня 1945 р., з 2 по 14 липня проводилася екзаменаційна сесія. У 1949 р. Миколаївському технікуму залізничного транспорту було присвоєне ім'я видатного ученого-залізничника, академіка В. М. Образцова [1].

У другій половині XX – на початку XXI століття Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова досить активно розвивався.

Починаючи з другої половини 1950-х рр. визначальною рисою розвитку залізничного транспорту стала широкомасштабна технічна модернізація, що вимагало реформування системи підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту. Модернізації залізниці була вкрай важливою, що виражалося в поступовій заміні паровозів тепловозами (директиви КП СРСР, XX з'їзд, лютий 1956 р.). Також було прийнято постанову Ради Міністрів СРСР від 03.02.1956 р. «Про генеральний план електрифікації залізниць», яка передбачала розвиток електричної тяги на залізничних дорогах країни на 15-річний період. Зазначені

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

чинники призвели до підвищеного попиту на кваліфіковані кадри в залізничній галузі.

У 50-60 роках ХХ століття Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова готував спеціалістів для роботи на залізничних шляхах СРСР за спеціальністю «Механізація вантажних робіт, шляхові та будівельні машини залізничного транспорту» [1]. Згідно з розпорядженням Ради міністрів СРСР № 12411 «Об утверждени Инструкции о порядке направления на работу и учета государственных трудовых резервов» від 06.08.1949 р. учні направлялися на роботу на залізниці Радянського Союзу, які потребували робітничих кадрів найбільше: Жовтнева, Західна, Брест-Літовська, Північно-Донецька, Південно-Донецька, Одесько-Кишинівська, Львівська, а також до Азербайджану та Туркестану [5, с. 103].

Згідно з постановою Ради міністрів СРСР № 908 «О формах и сроках обучения и об улучшении качества подготовки специалистов в средних специальных учебных заведениях» від 04.08.1959 р. з середини 60-х років у Миколаївському технікумі залізничного транспорту вже існувала денна та заочна форма навчання та проводилося навчання трьома спеціальностями: будівництво та експлуатація шляхового господарства залізничного шляхового транспорту, шляхові та будівельні машини залізничного транспорту та механізація вантажних робіт на транспорті. Існували кабінет та лабораторія загальної електротехніки для проведення практичних та лабораторних занять; навчальний залізничний полігон, обладнаний переїздом, що дозволило проводити практичні роботи з дрезинами та шляховим інструментом; зварювальний, ремонтний, столярний, слюсарний цехи [2, с. 95]. Для перевірки знань використовувалися машини ОЗМ-2, «Наука», «Техніка» (перевірка проводилася за методом тестування) [1].

У ті роки за Наказом Міністерства освіти СРСР № 584 «Об утверждении Положения о производственной работе и производственной практике учащихся средних специальных учебных заведений СССР» від 17.11.1960 р. учні середніх спеціальних закладів проходили обов'язкову виробничу практику. Так, учні Миколаївського залізничного технікуму проходили виробничу практику на Одесько-Кишинівській, Придністровській та Південно-Східній залізницях. Під час трудового семестру у липні 1964 р. 181 студент також працювали у трьох загонах: 101 – на будівництві сахарного заводу у Засіллі, 70 – у радгоспі «Пам'ять комунарів», 10 – на будівництві гуртожитку залізничного технікуму. Ними виконувалися шляхові, слюсарні, столярні, монтажні, земляні та інші роботи [1].

В кінці 70-х – на початку 80-х років ХХ століття залізничний транспорт працював з величезним перенапруженням, хоча на його розвиток і технічне оснащення

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

виділялися значні кошти. Збільшувалася протяжність двокільних ліній, продовжував розширюватися полігон електричної тяги. До 1980 р з 141,8 тис. км експлуатаційної довжини мережі 80,1 тис. км були обладнані системами автоматичного блокування та диспетчерської централізації [3]. Ці автоматичні системи вимагали підвищення кваліфікації існуючих та підготовки нових фахівців залізничної галузі. У середніх спеціальних навчальних закладах почали з'являтися спеціальності пов'язані з процесами автоматизації залізничного руху. Зокрема, в Миколаївському залізничному технікумі у 1978 році була введена нова спеціальність «Автоматика та телемеханіка на транспорті». Матеріальна база технікуму за 1966-1970 рр. зросла на 62 тис. крб., у 1971 р. на 17 тис. крб. були введені в експлуатацію лабораторії з ремонту машин та з рельсовою дефектоскопією, клас автосправи [1].

У 70-80-х роках Миколаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова готував фахівців за чотирима спеціальностями: технік-шляховик з будівництва та експлуатації колійного господарства, технік-механік колійних будівельних машин, технік-механік з механізації вантажних робіт, технік-електрик з автоматики і телемеханіки на транспорті [4, с. 111]. 1970-1971 навчальному році у технікумі налічувалося 18 предметних кабінетів, 8 лабораторій, 4 цехи (слюсарний на 35 місць, механічний на 16 місць, електромонтажний на 16 місць та ремонтний на 16 місць), 2 відділення (зварювальне та ковальське), проводили роботи з обладнання автокласу та кабінету дефектоскопії. З 1 вересня 1970 р. у технікумі ввели викладання початкової військової підготовки: мали готувати водіїв-професіоналів III класу, але через відсутність необхідної кількості автомашин забезпечити проходження практичних занять з водіння було неможливо [1].

Незважаючи на всі зусилля керівного складу залізничних доріг у 80-х років відбувся занепад залізничної галузі, що було спричинено низкою факторів: невідповідний стан локомотивів, вагонного та рухомого складу, низька пропускна спроможність станцій. Це було пов'язано з поганим фінансуванням та матеріально-технічною базою галузі. Лише у кінці 80-х – на початку 90-х років ХХ століття галузь отримала новий поштовх до розвитку: на всіх залізницях був створений ефективний інструмент вдосконалення управління перевізним процесом – АСОУП (автоматизована система оперативного управління перевезеннями), який повинні були опанувати всі керівники цього процесу і працівники лінійних підприємств [3]. Тому у спеціальних середніх навчальних закладах створюється нова спеціальність з управління процесами перевезень. Не виключенням став і Миколаївський залізничний технікум: у 1990 р. у технікумі була введена нова спеціальність – «Організація перевезення та управління руху на залізничному транспорті».

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

До 1991 р. технікум підпорядковувався Міністерству шляхів сполучення СРСР, з 14 грудня 1991 р. – Державній адміністрації залізничного транспорту України.

Згідно з розпорядженням Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.12.2012 № 1432 Николаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова реорганізовано в Николаївський коледж транспортної інфраструктури Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна із збереженням сертифікованого обсягу та державного замовлення на становлення спеціалістів.

Нині (на початку XXI століття) у структурі навчального закладу налічується шість відділень, на яких готують молодших спеціалістів за спеціальностями: «Експлуатація та ремонт підйомно-транспортних, колійних, будівельних, дорожніх машин і обладнання»; «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»; «Експлуатація засобів механізації та автоматизації перевантажувальних робіт»; «Монтаж, обслуговування та ремонт автоматизованих систем керування рухом на залізничному транспорті»; «Організація перевезень і управління на залізничному транспорті»; «Обслуговування залізничних споруд і об'єктів колійного господарства». Для підготовки фахівців розроблені навчальні та робочі програми, які містять дисципліни як загального циклу, так і низку спеціалізованих дисциплін.

Таким чином, можна стверджувати, що організація навчання майбутніх фахівців у Николаївському залізничному технікумі у кінці XIX – на початку XXI століття була нерозривно пов'язана зі всіма змінами, які відбувалися не лише в системі освіти того часу, але з розвитком, модифікацією та вдосконаленням залізничного господарства України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. До 120-річчя з дня відкриття у Николаєві технічного залізничного училища [Електронний ресурс] / Державний архів Николаївської області. – Електрон. дані. – Николаїв, 2017. – Режим доступу: <http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/529-pub-120-jd-tehnikum.html>. – Назва з екрану. – Дата перегляду: 24.11.2017.
2. Залізничний технікум ім. академіка В. М. Образцова // Освіта на Николаївщині у XIX – XX століттях : (іст. нариси). – Николаїв, 1997. – С. 93-101.
3. История железнодорожного транспорта Советского Союза. Том 3. 1945-1991 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wiki.nashtransport.ru>
4. Павленко Ю. О. Николаївщина в другій половині 60-х – на початку 90-х років XX ст. : дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / Павленко Юлія Олександрівна. – Николаїв, 2017. – 255 с.
5. Павлик І. С. Николаївський технікум залізничного транспорту ім. В. М. Образцова Міністерство шляхів України / І. С. Павлик, П. М. Тригуб, О. В. Білюк // Історія Николаївщини : навч. посіб. / І. С. Павлик, П. М. Тригуб, О. В. Білюк. – Николаїв, 1996. – С. 102-105.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Ковінько А. В., Цзі Іпін.*

СУТЬ ПОНЯТТЯ «АКАДЕМІЧНА ДИЗАЙН-ОСВІТА»

У сучасному освітньо-мистецькому просторі відбуваються радикальні зміни, здійснюється впровадження нових, актуальних тенденцій та напрямів мистецтва, зокрема різних видів дизайн-діяльності. Про це свідчать дослідження та розробки сучасних педагогів, психологів, мистецтвознавців (М. Корець, В. Моляко, С. Симоненко, В. Тименко). Відповідно професійна освіта на сучасному етапі повинна будуватися так, щоб підготувати майбутнього фахівця до подальших неодноразових змін, пов'язаних з постійним оновленням змісту і способів організації його діяльності. До подібних нових життєвих і професійних обставин набагато легше зможе адаптуватися людина, творчо орієнтована в професії, з багатим внутрішнім потенціалом, відкрита до нового, незвіданого. Саме тому сучасна освітня ситуація вимагає у вищому навчальному закладі оновлення традиційних форм процесу, засобами дизайн-діяльності, синтезом інформатики, технологій і мистецтва.

Метою статті є визначення на основі аналізу наукової літератури суті поняття «академічна дизайн освіта»

Дизайн – це художньо-проектувальна діяльність, у якій поєднуються три види творчості: наукова, художня, технічна. Якщо дизайн поєднується з технічною творчістю, технічною естетикою, то це технологічний дизайн (промисловий, індустриальний). У поєднанні з художньою творчістю дизайн набуває мистецького спрямування, стає мистецьким дизайном (ландшафтний, графічний дизайн, дизайн середовища й дизайн костюма). Наукова творчість може бути з основ наук, а отже, можна виокремити різновид академічного дизайну: математичного, мовного, природничого. У зарубіжному й вітчизняному досвіді дизайн-освіта розглядається, переважно, у співвіднесенні з освітніми галузями «Технології» або «Мистецтво. Естетична культура». Поки що мало дослідників звертає увагу на значущість наукової творчості в дизайн-освіті, на зв'язок дизайну з математичною, мовною, природничою освітніми галузями. Але ж сутність дизайну є синтез наукової, художньої й технічної творчості, а тому художньо-технічна творчість без наукової не забезпечує повноцінного розвитку української дизайн-освіти [4].

У сучасному інформаційному суспільстві інтелектуально-творчий ресурс особистості набуває все вагомішого значення як постійне і надійне джерело підвищення сукупного національного доходу. Світова практика переконливо доводить, що для успішного розвитку суспільства важливо

* Ковінько А. В., Цзі Іпін.